

4^ο Διαγώνισμα Έκθεσης – Έκφρασης Β' Λυκείου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Τάξη και αταξία στο σχολείο»

Ένας στους πέντε μαθητές, αποκαλύπτει έρευνα, συμμετείχαν σε βίαιες συμπλοκές μέσα στο χώρο του σχολείου, ενώ ένας στους τρεις έπεσε θύμα επίθεσης από έναν ή περισσότερους συμμαθητές του. Η έρευνα αποκαλύπτει επίσης ότι ένα μικρό, ευτυχώς, ποσοστό μαθητών (2,5%) έχουν χειροδικήσει εις βάρος εκπαιδευτικών, ενώ το 74% δηλώνουν ότι έχουν προξενήσει φθορές κάποιες φορές στο σχολείο τους (π.χ. γράψιμο στα θρανία ή στους τοίχους, σπάσιμο καρεκλών, πινάκων ή τζαμιών). Τα κρούσματα βανδαλισμού σε δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια της χώρας, επισημαίνει η έρευνα, έχουν αυξηθεί ανησυχητικά τα τελευταία χρόνια. Το 1993 καταγράφηκαν περισσότερες από 75 σοβαρές περιπτώσεις καταστροφών σε σχολεία της Αθήνας, το 1994 καταγράφηκαν 98 και το 1995 φτάσαμε τις 112.

Ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν, τη συμπεριφορά των μαθητών στο σχολείο; Η κυρίαρχη αντιπαραβατική ιδεολογία εντοπίζει τις αιτίες της αποκλίνουσας συμπεριφοράς των μαθητών στην ίδια την προσωπικότητα τους ή σε οικογενειακές ανεπάρκειες και ελλείψεις. Στο πλαίσιο αυτό οι λύσεις που προτείνονται (αστυνόμηση, ποινές κ.λ.π.) αγνοούν συστηματικά τη συμμετοχή στην ύπαρξη του φαινομένου των ίδιων των σχολικών συνθηκών και κανόνων.

Έχει παρατηρηθεί, όμως, ότι όσο πιο αρνητικές και δυσάρεστες είναι οι σχολικές συνθήκες τόσο μεγαλύτερη είναι η ένταση της παραβατικής συμπεριφοράς. Στα ελληνικά διδακτήρια, που στην πλειοψηφία τους έχουν κατασκευαστεί με βάση τα κτιριακά πρότυπα της δεκαετίας του '30 δεν υπάρχει χώρος, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα αίσθημα ασφυξίας και εχθρότητας. Ταυτόχρονα, η εντατική χρησιμοποίησή τους με διπλές ή ακόμα και τριπλές βάρδιες προκαλεί από τη μια πλευρά εκτεταμένες φυσιολογικές φθορές και από την άλλη, ένα γενικευμένο αίσθημα ανευθυνότητας και αδιαφορίας για το χώρο. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί να υπάρχει πια η ατμόσφαιρα οικειότητας. Οι μαθητές δέχονται άμεσα και έντονα τις επιδράσεις του σχηματισμένου αυστηρού ιδρυματικού χώρου, που, όχι μόνο δεν σέβονται αλλά –ορισμένοι από αυτούς- με τη συνδρομή και άλλων σχολικών και εξωσχολικών παραγόντων, καταστρέφουν.

Φυσικά, η παραβατική συμπεριφορά δεν αρχίζει και δεν τελειώνει αποκλειστικά στα άψυχα αντικείμενα. Ο κλονισμός των σχέσεων εκδηλώνεται συχνά, όχι μόνο με βίαιες συγκρούσεις ανάμεσα σε μαθητές αλλά και προστριβές, εντάσεις και συγκρούσεις ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους.

Η σχολική αποτυχία, είναι σύμφωνα με πολλούς ερευνητές μια από τις βάσεις πάνω στην οποία αναπτύσσεται η εγκληματολόγος επίδραση του σχολείου. Πολλές φορές ο εκπαιδευτικός γίνεται ο αποδιοπομπαίος τράγος της μαθητικής αμφισβήτησης, στο βαθμό που **ενσαρκώνει** για ένα μέρος του μαθητικού πληθυσμού ό,τι χειρότερο υπάρχει: τις εξετάσεις, τη βαθμολογία, τις ποινές. Μιλάμε για τους μαθητές εκείνους που δεν **παίρνουν** απ' όλα τα χρόνια της σχολικής τους ζωής τίποτα άλλο εκτός από την πεποίθηση της ακαταλληλότητας και της αναξιοσύνης τους, αφού δεν είναι λίγες οι φορές που το σχολείο μεταμορφώνει τις μη ευνοημένες καταστάσεις (μαθητές από λαϊκά στρώματα) σε ανεπιτηδειότητα, ασχετοσύνη, κατωτερότητα φυσική. Ένας «κακός μαθητής» φαίνεται στα μάτια ορισμένων εκπαιδευτικών ως «τεμπέλης», «βλάκας», «αφηρημένος» και «κακός». Με τη διαδικασία του

στιγματισμού, ο μαθητής οδηγείται συχνά στην αποδοχή και άσκηση ενός αρνητικού ρόλου από τον οποίο δύσκολα μπορεί να **απεγκλωβιστεί**.

Σχολική αποτυχία –δυσμενής αυτοεικόνα και παραβατικότητα ενώνονται μ' ένα νήμα. Η υποτίμηση, η περιφρόνηση και η απόρριψη, -σ' ένα σχολείο που αντιπαραθέτει μια καταπιεστική ομοιογένεια απέναντι στην ετερογένεια της προπαρασκευής, των ενδιαφερόντων, και των αναγκών του πληθυσμού του- γίνεται η πηγή μιας συσσωρευμένης μνησικακίας από τη μεριά των παιδιών, που συσσωρεύουν αποτυχίες, ματαιώσεις, αποκλεισμούς. Δεν θα αργήσει να ξεσπάσει η οργή και το μίσος στην αρχή στα θρανία και στις καρέκλες, αργότερα σ' αυτά που ενσαρκώνουν ό,τι χειρότερο υπάρχει γι' αυτούς, το γραφείο των καθηγητών, τα απουσιολόγια, τα βιβλία, το σχολείο ολόκληρο. Η εκδίκηση μπορεί να ολοκληρωθεί με καταστροφές περιουσιακών στοιχείων των καθηγητών ή **ακόμη** και με επιθέσεις στους ίδιους τους καθηγητές.

Οι πράξεις βανδαλισμού, **λοιπόν**, μπορεί να αποτελούν μια ενστικτώδη αντίδραση και άρνηση στο σχολείο που τους υποτιμά, τους περιφρονεί και τους απορρίπτει. Μια αντίδραση, **όμως**, αδιέξοδη.

Ερωτήσεις

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

(Μονάδες 25)

B1. Ποιοι παράγοντες, σύμφωνα με το περιεχόμενο του άρθρου, προκαλούν την παραβατική συμπεριφορά των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον.(Η απάντηση να δοθεί επιγραμματικά)

(Μονάδες 5)

B2. α) Με ποιους τρόπους/ μεθόδους αναπτύσσονται (οργανώνονται) η πρώτη και η έκτη παράγραφος του κειμένου

β) Να επισημάνετε τρεις λέξεις με συνυποδηλωτική σημασία.

(Μονάδες 5)

B3. α) Να βρείτε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου, χωρίς να αλλοιώνεται το νόημά του: **ενσαρκώνει, παίρνουν, απεγκλωβιστεί**.

β) Τι δηλώνει καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου (6^η και 7^η παράγραφος) που συμβάλλουν στη συνοχή των νοημάτων του: **ακόμη, λοιπόν, όμως**.

(Μονάδες 5)

B4. «Οι πράξεις του βανδαλισμού...απορρίπτει»: να αναπτύξετε το τμήμα αυτό του κειμένου σε 60-80 λέξεις.

(Μονάδες 10)

Γ. Σε ένα κείμενο που απευθύνεται στο σχολικό σύμβουλο της περιοχής σας, να επισημάνετε τα στοιχεία εκείνα της λειτουργίας της εκπαίδευσης που επηρεάζουν αρνητικά τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης προσωπικότητας του νέου (500 λέξεις)

(Μονάδες 50)